

einem Thema इषि besteht, wie दृश्ये, युध्ये datt. zu दृष्, युष् sind. ते अस्मभ्यमिषये विश्रमायुः तप उन्ना वरिवस्यतु देवाः RV. 6, 52, 15. — Nahe verwandt mit इः, इडा und इरा.

इष्यं m. aus III. इष् gebildet: der Saft, Trank hat, wie ऊर्ज aus ऊर्ज, Bezeichnungen, welche das Wesen der beiden Herbstmonate ausdrücken und hier und da auch als wirkliche Namen derselben auftreten. P. 4, 4, 128, V Artt. 2, Sch. AK. 1, 1, 2, 17. H. 155. VS. 14, 16. 22, 31. पचक्रधूर्यस श्रापयः पच्यते तेनो कैताविषशोर्जश्च Çat. Br. 4, 3, 1, 17. इषोर्जा शरत् सुचा. 1, 19, 9. VP. 225. — Vgl. इष्.

इषणाय (denom. von इषणि), इषणयते bewegen, erregen: ते सत्येन मनसा गोपतिं गा इयानास इषणयत् धीभिः RV. 10, 67, 8. — Vgl. इषणय.

इष्येण (von I. इष् f. das Antreiben, Verlangen: उक्ताना धेनुवृज्जनैषु कार्वे त्मना शतितं पुरुद्वर्षमिषणि (instr. mit Verkürzung des ई) RV. 2, 2, 9. — Vgl. प्रेतीषणि.

इषणय् (denom. von इषणि), इषणयति zur Eile antreiben, erregen, auf-treiben: ते किन्विरे त इन्विरे त इषणयत्यानुषक् RV. 5, 5, 6. कर्त्तश्चित्रमिषणयसि चिकित्वात्पृथुमानं वाश्रं वावृधये 10, 99, 1. अशोर्जर्मरीय गा इषणयन् 9, 96, 8. स्रतस्यं बुध्र उषसा मिषणयन् 3, 61, 7. 8, 22, 4. — Vgl. इषणय.

— सम् zusammen-treiben: सम्स्मर्यं पुरुधा गा इषणय RV. 3, 30, 3.

इषणयौ (von इषणय् f. Aufforderung, Antrieb: इषणयया नः पुरुद्वर्षमा भर् वाजं नेदिष्ठमृतये RV. 8, 49, 18.

इष्य (denom. von III. इष्), इष्यति und ०ते 1) saftig sein, schwellen; frisch, rege, rührig, kräftig sein: इषा मर्दत्त इषये देवाः RV. 1, 185, 9. इषेयधर्मर्जापधम् A. Çv. Ça. 5, 7. यस्मिन्मुनाता इषयत् सूरयः RV. 2, 2, 11. तन्नो अन्वा संविता वज्रं तत्सन्धव इषयत्तौ अनु गमन् 5, 49, 4. 3, 33, 12. 4, 56, 4. कृत्तच्युतद्युदस्मेषयत्तम् 6, 18, 5. 9, 84, 3. इषयत्तौ विश्रमायुः 6, 16, 27. 1, 2, 8. 10, 91, 1. abweichend betont: इषयते मर्त्याय 6, 16, 25. — 2) erfrischen, stärken, beleben: (स्पशः) प्रचेतसा य इषयत्त मन्मं RV. 7, 87, 3. 1, 77, 4. येन (रथेन) नरा नासत्येषयथै वर्तिर्याथस्तनवाय त्मने च 183, 3. आ वृह रयिमिषयथै 6, 64, 4. पूर्वीरिष इषयत्तौ 8, 26, 3. 5, 5.

इषवत् (von III. इष् mit suff. वत् und eingeschobenem Bindevocall, wie auch इष् die consonantisch anlautenden Casusendungen verschmäh; vgl. auch इषस्तुत्) adj. kräftig: प्र तद्वाचिषं भव्यायिन्द्वे क्व्यो न य इषवा-न्मन्म रेजति RV. 1, 129, 6.

इषव्यं (von इष्) adj. pfeilkundig VS. 22, 22.

इषस्तुत् (इष = III. इष् + स्तुत्) f. Lob des Gedeihens, Wohlstands: शं राये शं स्वस्तय इषस्तुतो मनामहे देवस्तुतो मनामहे RV. 5, 50, 5. Von Padap. irrig zerlegt in इष्ऽस्तुतः. — Vgl. इषवत्.

इषि adj. oder subst. in der Lesart des SV. I, 6, 2, 2: वि चिदज्ञाना इषयो अरातयो ऽयो नः सत्तु सनिषत्तु नो धियः, welche entstellt zu sein scheint, während die Parallelstelle RV. 9, 79, 1 einen leichten Sinn er-giebt. — Vgl. III. इष् am Ende.

इषिका f. = इषिका und इषिका RĀJAM. zu AK. 2, 8, 2. 6. 10, 33. ÇKDr.

इषितवता (von इषित mit dem suff. des nom. abstr. und jenes von I. इष्) instr. auf Antrieb oder in Aufregung: (मित्रावरूपौ) इषितवता यजामसि RV. 10, 132, 2.

इषिध् f. s. निःषिध्.

इषिरै (von III. इष्) adj. 1) saftig; erquickend, erfrischend; frisch, blühend: पयो न उग्धमर्दिनेरिषिरम् RV. 9, 96, 15. गाः 10, 68, 3. आदित्स्व-

धामिषिरौ पर्यपश्यन् 1, 168, 9. 10, 157, 5. भूमिम् 3, 30, 9. शं न इषिरौ अ-भिं वातु वातः 7, 35, 4. VS. 18, 41. AV. 6, 62, 1. vom Weibe 19, 49, 1. RV. 5, 57, 3. — 2) kräftig, muthig, rüstig, rasch, munter: स्पशः RV. 9, 73, 7. सखिभिरिन्द्र इषिरभिः 10, 73, 5. vom Ross 6, 62, 3. von der Stimme: कि-न्वानो वाचमिषिराम् 9, 84, 4. 10, 98, 3. vom Willen u. s. w.: केतेमिषि-रभिः 3, 60, 7. दत्तम् 5, 68, 4. इषिराणं ते मनसा सुतस्यं भन्तीमहि 8, 48, 7. 3, 5, 4. AV. 18, 1, 21. von Göttern RV. 3, 56, 8. 5, 41, 12. Indra 1, 129, 1. 6, 29, 3. 8, 87, 9. Agni 3, 2, 14 (इषिर = Agni UNK. im ÇKDr.). die Âditja 2, 29, 1. Bṛhaspati 7, 97, 7. वरुणां पुत्रमर्दित्या इषिरम् AV. 5, 1, 9. — adv. ०म् RV. 10, 157, 5: प्रावणो पस्येष्पिर् वदति.

इषीक oder ऐषीक m. pl. N. pr. eines Volkes VĀJU-P. in VP. 191, N. 80. — इषीकतूल s. u. इषीका 1.

इषीका f. 1) Rohr, Binse: इषीकामिव सं नेमः AV. 6, 56, 4. इषीका ज-रेतीम् 12, 2, 54. (शूर्पम्) यदि नडानो यदि वेणूना वदीषीकाणाम् Çat. Br. 1, 4, 4, 19. 10, 1, 5, 4. KAUC. 15. Insbesondere der (oben eine Rispe oder einen Büschel tragende) Halm der Schilf- und Riedgräser: यथेषीका मुञ्जादि-क्वेत् wie man den Schilfhalm aus der Blattscheide auslöst Çat. Br. 4, 3, 3, 16. ते (पुरुषमत्तरात्मानं) स्वाच्छरीरात्प्रवृत्तेन्मुञ्जादिवेषीका धैर्येण KAUC. 6, 17. इषीका च यथा मुञ्जात्काश्चिन्निष्कृष्य दर्शयेत् MBu. 14, 553. मुञ्जो विमुच्यत इषीकया Nir. 9, 8. KĀTJ. Ça. 7, 2, 34. वीरिणस्य चतसृणा-मिषीकाणाम् KAUC. 26. पतंगिकानो पुच्छेषु लयेषोका प्रवेशिता MBu. 1, 4332. 2423. शरषीका Çat. Br. 3, 1, 3, 14. कुशकाशशरषीकाः R. 2, 30, 12. इषीकतूल n. mit Kürzung des Auslauts P. 6, 3, 65. KAUC. 11. इषीकतूल KHĀND. Up. 5, 24, 3. Halme werden häufig besprochen und als Zauber-mittel, namentlich als Pfeile, gebraucht MBu. 1, 5157. fgg. 3, 16266. 10, 665. 14, 1967. R. 5, 36, 41. 44. 46 (ई ०). 37, 4. 66, 30. 68, 11. 2, 96, 46 (ई ०, dagegen GORR. 105, 45: ई ०). इषीकास्त्र RAGH. 12, 23. शरषीका R. GORR. 2, 105, 43 (SCHL. 96, 44: शरषीका). Vgl. ऐषीक. — 2) Name eines Zucker-rohrs, Saccharum spontaneum L., H. 1195. — 3) Pinsel RĀJAM. zu AK. 2, 10, 33. ÇKDr. — 4) Augapfel des Elefanten AK. 2, 8, 2, 6. — Vari-anten: इषिका, इषिका, ईषीका, इशीका. Das Wort scheint mit इष्ु in Zusammenhang zu stehen.

ईषु (von इष् schleudern) m. f. UN. 1, 13. SIDDH. K. 248, b, 5. in der al-ten Sprache selten m. 1) Ioc, Pfeil AK. 2, 8, 2, 55. 3, 4, 110. H. 778. तस्यं साधोरिषेवा याभिरस्यति RV. 2, 24, 8. इष्वाः पर्णमिवा दधुः 10, 18, 14. 103, 11. 7, 75, 11. 8, 7, 4. VS. 16, 3. AV. 1, 13, 4. 5, 5, 4. 14, 12. 18, 15. 11, 9, 1. Çat. Br. 2, 3, 2, 10. 5, 3, 5, 29. पञ्चप्रदिशा ह् स्म लेव पुरुषुर्वति (als Maass) 6, 5, 2, 10. शतब्रह्म इषुस्त्वं RV. 8, 66, 7. AV. 4, 6, 6. चतुःसंधिर्हृषिरुनीकं शल्यस्तेज्जं पर्णानि Air. Br. 1, 25. इषुवर्धं Tod durch einen Pfeil Çat. Br. 5, 4, 2, 2. इषुपरिन् 12, 4, 2, 5. एष तमिषुं संदधे ÇĀK. 94, 10. इषुमुक्ता धनुष्मता PAÑĀT. I, 219. इषुनेप VJUTP. 127, a. नश्यतीपुर्यवाविद्धः खि विद्धमनुवि-ध्यतः M. 9, 43. इषुप्रयोग RAGH. 2, 42. निषङ्गादसमग्रमुद्धतम् — प्रतिसेह-रनिषुम् 3, 64. अमावा इषवश्चेम R. 3, 18, 38. यदिषवः सिध्यन्ति लक्ष्ये चले ÇĀK. 38. इषुणा DAÇ. 1, 25. Ein adj. comp. auf इष्ु hat den Ton auf der Endsilbe des ersten Wortes P. 6, 2, 107. 108. Am Ende eines adj. comp. इषुक, f. ०काः त्रीषुकं धनुः KĀTJ. Ça. 25, 4, 47. चर्मतूपयः सेषुकाः 15, 3, 19. Die einzelnen Theile des Pfeils s. bei अनीक, अयाष्ठ, तेज्ज, कुल्मस, पर्णा, शल्य. — 2) इषुस्त्रिकाण्डा der dreitheilige Pfeil, N. eines Stern-bildes (vielleicht der Gürtel des Orion) neben मृग, मृगव्याध und रोहि-